

DRI 3001 - 3.forelesning
Bruk av teori og annen litteratur

Temaer

- Lit (mer) om bruk av teori og empiri
- Litt om å skrive rapporten

Mål for forelesningen:

- Se eksempler på hvilken rolle teori har i prosjektarbeidet
- Forstå hvordan empiri kan brukes i arbeidet

Litt mer om hva er teori

- "En teori er et forenklet bilde (modell) av virkeligheten " (enkelt sakt)
- En (vitenskapelig) **teori** er en forklaring på et fenomen eller en sammenheng, som har blitt utsatt for mange og kritiske tester uten at disse har resultert i at den kunne **falsifiseres** (motbevises). Formuleringen av antatte "**lover**" (naturlover...), er for eksempel teorier. Teorier kan **forklare** og **forutsi** et stort spekter av fenomener eller sammenhenger, Se f. eks: <http://no.wikipedia.org/wiki/Teori>
- Teori bygger på (all) tilgjengelig vitenskapelig kunnskap innen et felt

---

Generelt om bruk av teori i DRI 3001

- Hvor forventer vi at finner dere teoretisk stoff:
  - » Pensumlitteraturen i hele DRI-studiet
  - » Pensum i DRI 3001
  - » Andre utvalgte fagartikler eller nettsteder som ansees faglig "autoritative"
  - » Wikipedia? Ja, men kildekritikk: sjekk mot andre kilder
- Hvordan bruke teori i arbeidet/rapporten
  - » Definisjon og bruk av *begreper*
  - » Bakgrunn for *formulere tema/problemstilling* og konkrete forsknings spørsmål
  - » Sentralt i *analysen* (drøftingen) for å forstå (forklare) funn dere gjør og å sammenholde med hva teorien "sier"
  - » I konklusjonene, hvor dere oppsummerer deres funn, eventuelt for å begrunne konkrete tiltak som er i tråd med egne funn og eksisterende teori

---

Litt om bruk av begreper og definisjon

- Et *begrep* er en abstraksjon av et "fenomen" (objekt, hendelse,..) i virkeligheten
  - » Begrepsbeskrivelser består av et sett kjennetegn som avgrensner hva et begrep kan omfatte .
  - » Begrepsbeskrivelser er ikke sanne eller gale, men mer eller mindre fruktbare. En *definisjonen* identifiserer essensen i det som skal defineres (Skal beskrive begrepet entydig)
  - » Tilstrekkelige presise begrepsbeskrivelser (definisjoner) gir grunnlag for å klassifisere og sammenligne fenomener
- Begrepsdefinisjoner kan være gitt i en lov (legaldefinisjon)
- Mange begreper har flere definisjoner i litteraturen
  - » Eks Informasjonssystem, eForvaltning, nett-tjeneste,..

4

Datasystemer og informasjonssystemer

Et datasystem kan defineres som [Ande89]:

"Et system for *innsamling, bearbeiding, lagring, overføring og presentasjon* av alle former for data".

⇒ Det finnes både *manuelle* og *datamaskinbaserte* datasystemer

Et informasjonssystem

' Samlingen av *menneskelige* og *maskinelle ressurser* samt *regler og prosedyrer* organisert for å utføre bestemte *funksjoner* og løse en bestemt *oppgave* (Beekman 1995)

Det finnes ulike andre definisjoner av IS i litteraturen, ikke er "sanne", men mer eller mindre fruktbare!

5

Ved definisjon av begreper bør dere forholde dere til (teori)-litteraturen

- Når dere bruker *bestemte begreper* bør dere forholde dere definisjoner som er brukt i relevant litteratur
  - » Generelt prøv å unngå:
  - » "*Jeg velger å lage denne nye definisjonen*" dersom du ikke kan gi en meget god begrunnelse for hvorfor eksisterende definisjoner ikke er egnet!
- Gjør heller:
  - » Jeg har gjennomgått relevant litteratur (....) - og funnet at det ikke er et entydig begrepsbruk - og vil i min oppgave legge denne definisjon til grunn, fordi denne vektlegger ..(du forholder deg aktivt de eksisterende definisjoner)

Diskusjon

•Nevn noen sentrale begreper (definisjoner) dere vil bruke i arbeidet

6

Eksempler på bruk teorien i arbeidet

- Bakgrunn for formulere tema/problemstilling og konkrete forskningsspørsmål, f eks.
  - » Tidligere funn viser skepsis til .., eller eventuelt stor interesse for
  - » Noen studier viser at disse faktorer er viktige for .....
  - » .....
- I analysen (drøftingen) for å forstå (forklare) funn dere gjør, f eks. :
  - » Sammenlignet med andre studier viser våre funn at ...
  - » Våre studier viser at disse faktorer er viktige , som sammenfaller med ...

7

Eksampler på bruk av teori i prosjektarbeid - 1

Informatisk teori , f. eks.

- Teori som beskriver hvordan en valgte teknisk løsning er bygget opp/hvilke egenskaper de har ..
  - Se på oppbygging av en kommunal nettside , statlig etats nettside
- Teori som beskriver sikkerhetsaspektene ved en teknologien
- Teori som beskriver metoder for utvikling av tekniske løsninger
- Teori om bruk av informasjonssystemer
  - Egenskaper ved brukergrensesnittet og eller brukervennlighet, som f eks. universell utforming...
- Teori om virkningene av et informasjonssystem
  - Eks: virkninger av studentweb, Twitter,
  - .....

8

Eksampler på relevant teori i prosjektarbeid - 2

- Bruk av samfunnsvitenskapelig teori generelt , f eks.
  - » Om organisasjon og organisasjonsteori/modeller (oppfatninger om hvordan organisasjoner fungerer
- Om bruk av teknologi i organisasjoner eller samfunnet.
  - » Studier av kunnskap om bestemte teknologier (eks: SMS, FACEBOOK, Twitter...)
  - » Studie av digitale skiller (froskjelle ri kunnskap , bruk ..)
- Om holdninger til bestemte teknologier/tekniske løsninger, f eks.
  - » Studier av holdninger til videoovervåkning ?
  - » Studier av virkninger/effekter av overvåkning?

9

Bruk av empiri i prosjektarbeidet

- Empirien (dataene) er den primære basis for analyser i prosjektarbeidet
- Dette er opplysninger (både "fakta" og andre type opplysninger) som framkommer gjennom dokumentstudier, intervjuer, spørreskjemaer, observasjoner, med mer
- Hvordan framkommer empiri
  - » Data samlet inn gjennom egne undersøkelser
  - » Faktabeskrivelser produsert av andre (f eks. i beskrivelse av tekniske løsninger dere studere, statistikk andre har samlet inn)
  - » Beskrivelser av oppfatninger, meninger (Kan hentes fra offentlige dokumenter, ulike typer rapporter, aviser etc.)
- Dere må redegjøre for hvordan data er samlet inn
- Der bør redegjøre for svakheter/mangler ved dataene (f eks. lite representativt utvalg, usikre data, gamle data, ..)

10

Bruk av empiri i prosjektarbeidet

- Empirien (dataene) er den primære basis for analyser i prosjektarbeidet
- Hvordan framkommer empiri
  - » Data samlet inn gjennom egne undersøkelser
  - » Faktabeskrivelser produsert av andre (f eks. i beskrivelse av tekniske løsninger dere studere, statistikk andre har samlet inn)
  - » Beskrivelser av oppfatninger, meninger (Kan hentes fra offentlige dokumenter, ulike typer rapporter, aviser etc.)
- Dere må redegjøre for hvordan data er samlet inn
- Der bør redegjøre for svakheter/mangler ved dataene (f eks. lite representativt utvalg, usikre data, gamle data, ..)

11

Datakilder og kildekritikk

- Datakilder kan være skriftlige eller muntlige
- Kan skille mellom primær- og sekundærkilder, men har mest betydning ved bedømmelse av kildens troverdighet
- Kilder er noe vi kan hente opplysninger om hendelser, fakta, synspunkter, holdninger med mer som er relevant for undersøkelsen
- Kildekritikk handler om å bruke kilder på en informert og reflektert måte, slik at en i størst mulig grad kan trekke holdbare konklusjoner på grunnlag av kildematerialet
- Kildekritikk er veldig ofte nødvendig innen forvaltningsinformatiske oppgaver

12

Bruk av skriftlige kilder

- **Skriftlige kilder:** Kan være offentlige dokumenter, rapporter, nyhetsoppslag/artikler i media, nettsider mm
  - » Kilde skal angis, enten som referanse i teksten, eller som fotnote, samt angis i litteraturliste til slutt.
- **Intervjuer**
  - » Det må tydelig framkomme hvordan opplysninger framkommer (svar på spørsmål, eller egen framstillingen)
  - » Muntlige kilder kan være anonyme
  - » Bruk sitater så langt mulig
  - » Intervjuguide og/eller spørreskjema skal vedlegges
  - » Liste over informanter/intervjuobjekter bør vedlegges
  - » Strategi for utvelgelse spørreskjemapanel skal angis

13

De "klassiske kriterier for kildekritikk

- **Tilgjengelighet**
  - » F eks. er tilstrekkelig informasjon tilgjengelig
- **Relevans**
  - » Dette må vurderes opp mot problemstilling (ene)
- **Autensitet**
  - » Gjelder særlig skriftlige kilder (dokumenter), men også ved f. eks utfylling av spørreskjemaer, anonyme informanter,..
- **Troverdighet**
  - » Gjelder alle typer kilder

14

Kvantitative og kvalitative data

- **Kvalitative data:** Lite formaliserte, "autentiske" i form av tekstlige beskrivelser, utsagn, meninger, taler, bilder osv.
  - **Kvantitative data:** Formaliserte data, gjerne representert ved tall eller bestemte kategorier
- Kvalitative metoder** ("på myke data") anvender av liten grad av formalisering. Målet er å skape dypere innsikt gjennom at dataene er gyldige, ikke prøve dataenes pålitelighet (reliabilitet).
- **Kvantitative metode** ("harde data" som kan måles) formaliserte og strukturerte. Færre forhold (variable) som studeres. Bruker ofte statistiske målemetoder.
- *Det er fullt mulig å kombinere kvalitative og kvalitative data og metoder*

Noen råd i skrivearbeidet

- Start skrivearbeidet tidlig
- Sett dere tidsfrister for de enkelte kapitlene
- Fordel skrivearbeidet mellom dere, men ha en "ansvarlig koordinator"
- Les gjennom hverandres bidrag - og sjekk spesielt at bruk av sentrale begreper er konsistente
- Skriv referanser og litteraturliste samtidig med at deres skriver hoveddelen !!
- Ikke utsett skrijving av vedlegg !!
- Sjekk at alle lenker stemmer når rapporten er ferdig

Hva en prosjektoppgave kan/bør inneholde (Men slett ikke nødvendigvis i denne rekkefølgen)

- Innledning til temaet
    - Bakgrunn ..- motivasjon - Problemstillinger
  - Teoretisk plattform:
    - Beskriver faglig ståsted, aktuelle begreper og sammenhengen mellom dem som kan lede til mer konkrete spørsmål
  - Undersøkelsesopplegg : metodisk tilnærming -
    - Bruk av dokumenter, intervjuer, spørreskjema, observasjoner...
  - Empiri: innsamling av data
    - Spesielle problemer knyttet
  - Analyse og drøfting
    - Eventuell drøfting av ulike løsningsforslag og anbefalinger
  - Avslutning - Konklusjoner
    - Konklusjon og anbefalinger overfor oppdragsgiver
    - Etske og personvernmessige sider dersom dette ikke er berørt før
    - Refleksjoner over valg av metoder og verktøy
    - Refleksjon over og hva dere har lært
    - Litt om prosjektfasene: Plan, ansvarsdeling, gjennomføring med mer
- Vedlegg

Denne strukturen passer ikke for alle typer oppgaver !

Momenter i forbindelse med vurdering av prosjektrapport (ikke prioritert liste)

- Ambisjonsnivå (vanskelighetsgrad og problemer)
- Overordnet vurdering - helhetsinntrykk
- Arbeidsomfang/-innsats
- Teoribruk
- Undersøkelsesopplegg (metodebruk)
- Gjennomføring av prosjektet
- Bruk av verktøy/teknikker mm (der hvor det er relevant)
- Litteraturliste/kildebruk
- Dokumentasjon
- Refleksjoner over valg av metoder og verktøy
- Refleksjon over prosess og resultat- hva har gruppa lært
